

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 375

September 1987

OTEVŘENÝ DOPIS MICHALU GORBAČOVVI Dokument Charty číslo 20/87 z 23. března 1987

Pane generální tajemníku:

U příležitosti Vaší návštěvy v Československu se na Vás obracíme jménem československé nezávislé občanské iniciativy, Charta 77, která již 10 let usiluje o větší uplatnění lidských práv v naší zemi. Československá veřejnost sleduje se zájmem současné dění v Sovětském svazu — Váš program otevřenosti, demokratizace a společenské přestavby. Tento zájem provází zcela pochopitelná otázka, zda nová sovětská politika nalezne odvahu i k tomu, aby pravdivě zhodnotila a strážlivě řešila vše, co zatěžuje vztahy mezi našimi zeměmi i národy.

Před 19 lety vstoupily armády Sovětského svazu a některých dalších členů Varšavské smlouvy, bez vědomí a proti vůli obyvatelstva, všech ústavních orgánů, a v rozporu s mezinárodním právem, do naší země, aby potlačily její demokratisační vývoj.

Českoslovenští představitelé byli donuceni sepsat v Moskvě protokoly dalekosáhlého politického významu. Mohutná vojenská síla Vaší země zmařila pokojné úsilí o obrodu naší společnosti a způsobila, že politická moc v Československu se postupně vzdala všech svých demokratických snah. Následky zásahu byly katastrofální.

Byl obnoven a nesmyslně rozvinut byrokratický systém centralistického řízení hospodářství a veškerého společenského života. Postoj k příchodu vojsk se stal jedním z hlavních kritérií hodnocení občanů a jejich pracovního uplatnění. Desetitisíce tvořivých lidí byly vyloučeny z veřejného života. Byly potlačeny elementární politické, občanské a kulturní svobody a radikálně omezena lidská práva. Ekonomika stagnuje, propast mezi životní úrovní u nás a v zemích podobně rozvinutých se trvale prohlubuje.

Politický obrat, který byl cílem a důsledkem obsazení Československa, se stal počátkem duchovní, sociální a mravní devastace. Rozrostla se korupce, protekcionismus, bezpráví a prospěchářství, a privilegia určitých vrstev. Intervence z r. 1968 měla své neblahé mezinárodní důsledky. Byla prohloubena nedůvěra mezi státy a zkompromitovaly se snahy o uvolnění, mírovou koexistenci a odzbrojení.

Neočekáváme od Vás, že budete řešit problémy, které může a musí řešit naše společnost. Domníváme se však, že by neměla být promarněna šance na obnovení skutečné normality ve vztazích národů našich zemí. Není tajemstvím, že v důsledku intervence vznikla u mnoha československých občanů hluboká averse vůči SSSR, jeho lidu a dokonce i vůči jeho kultuře. Tato situace se začala v poslední době poněkud měnit. Ale je jistě naším společným zájmem, aby se vzájemné vztahy lidu obou zemí trvale zlepšovaly. Myslíme

si, že můžete příznivě ovlivnit československou a evropskou situaci krokem, který spadá bezprostředně do rámce Vaší odpovědnosti. Tímto krokem by bylo stažení sovětských vojsk, jakož i raket s jadernými hlavicemi z Československa.

V jednom ze svých dokumentů k výročí 21. srpna jsme napsali, že odchod těchto vojsk chápeme i my v širším kontextu evropské bezpečnosti.

Vaše snaha — stažení početné sovětské armády z Československa — by byla významným příspěvkem k rozmanitým odzbrojovacím jednáním. Jak jsme již zdůraznili, příchod vojsk byl příčinou tragického vývoje, důsledkem jehož má dnes Československo pověst jednoho z nejztrnulějších států v Evropě. Stažením vojsk by se tedy demonstrovalo porozumění Vašeho vedení skutečné hloubce politických škod, které jejich vpád způsobil. Bylo by jedním z těch praktických činů, jež by mohly Čechům a Slovákům přesvědčivě potvrdit, že otevřenost, demokracie, respekt k lidským právům, vůle k míru, jsou u Vás více než hesla a že to, co nazýváte novým myšlením není omezeno rámcem tabulovaných témat, která navršila dřívější vedení Vaší země.

Šli bychom ještě dál. Odvažujeme se říci, že svoboda, demokracie a ty všelidské hodnoty, o nichž jste nedávno hovořil, jsou nedělitelné, a že se z nich tudíž nemůže na trvalo a skutečně těšit ten, kdo je upírá jiným.

Odstraní-li Sovětský svaz hlavní zátarasy, které sám kdysi postavil do cesty demokratickému vývoji v Československu, přispěje k urychlení vlastního demokratisačního procesu a zároveň posílí důvěru mezi národy a státy, bez nichž i dobře míněné mírové iniciativy musí ztroskotat.

Pane generální tajemníku, přijměte tento dopis jako projev naší otevřenosti a upřímnosti.

*Jan Litomiský, Libuše Šilhanová,
Praha, 23. března, 1987 Josef Vohryzek, mluvčí Charty 77*

Rudolf Battěk, Václav Benda, Jiří Dienstbier, Jiří Hájek, Václav Havel, Ladislav Hejránek, Marie Hromádková, Eva Kantůrková, Marie Rút-Křížková, Ladislav Lis, Václav Malý, Anna Marvanová, Jiří Ruml, Martin Palouš, Radim Palouš, Jana Šternová, Jaroslav Šabara, Jan Štern (bývalí mluvčí Charty 77).

CZECHOSLOVAKIA

STILL OCCUPIED !

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL OF AMERICA

VESTNIK

September 1987

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Září 1987

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

PROHLÁŠENÍ CHARTY K 21. SRPNU 1987

Dokument Charty číslo 47/87

V noci před 19 lety bylo pokojné Československo probuzeno rachotem tanků a hukotem helikoptér. Do země vstoupily armády Sovětského svazu a některých dalších členů Varšavské smlouvy. Stalo se tak bez vědomí a proti vůli obyvatelstva; bez vědomí a proti vůli všech ústavních orgánů a v rozporu s mezinárodním právem.

První tajemník ÚV KSČ Alexander Dubček, předseda vlády Oldřich Černík, předseda ÚV Národní Fronty František Kriegel, předseda Národního Sboru Josef Smrkovský a další jejich druhové byli zatčeni a nedůstojným způsobem uneseni.

Vojska prý přišla zabránit krveprolití. Skutečností však zůstává, že od 5. ledna do 21. srpna 1968, nepadl v Československu ani jediný výstřel. Teprve 21. srpna 1968 se na ulicích českých a slovenských měst začalo střít do bezbranných lidí.

Jména obětí a jejich přesný počet veřejnost dnes nezná. Vojska přišla splnit dočasný úkol: potlačit poděšenými byrokraty vymyšlenou kontrarevoluci. Kontrarevoluci sice neobjevila, zato však u nás setrvala až po dnešní den. Jejich posádky a přívržená sídliště tvoří na našem území jakýsi stát ve státě, vymykající se československé kontrole a pravomoci. Trváme na obecném požadavku, aby sovětská vojska opustila naši zem.

Dnes se oprávněně mluví o potřebě nového myšlení v mezinárodních vztazích. Srpnová intervence byla přímo výrazem starého, v atomovém věku, katastrofálního myšlení. Je to myšlení, které říká: "o pravdu se nestarejte, pravda nevitězí, pravdu má vítěz". Proto se 21. srpen 1968 dosud nestal promlčenou historií. Zůstává naší i mezinárodní veřejnosti ostře sledovaným datem.

Následky srpnové intervence dodnes trvají. A proto je nejdůležitější neztrácet čas a vlastní promyšlenou občanskou aktivitou je překonávat. Jak si to představujeme jsme se pokusili načrtnout ve "Slovu ke spoluobčanům" z ledna letošního roku. Zde se mimo jiné praví:

"Po všech tragických událostech a otřesech posledních desetiletí, spatřujeme jedinou perspektivu ve skutečném národním smíření na demokratickém základě. Nechápeme je jako opatrné mlčení o čemkoliv a k čemukoliv. Chápeme je jako věcné a tvůrčí hledání východisek pro celou společnost. Domníváme se, že nenásilný odpor proti všemu zlému, tolerance, slušnost, otevřenost pravdě i jinému názoru a trpělivá vytrvalost, jsou těmi nejlepšími nástroji, kterých může naše společnost užít v nadcházejícím boji za svou emancipaci, za společenskou obnovu a za demokratický pořádek".

Právě ve výroční den události, která osudově předznamenala poslední dvacetiletí, bychom rádi vysvětlili, co rozumíme národním smířením na demokratickém základě. Znamená to snad smířit se s vojenskou intervencí? Okleštěním našeho práva svobodně určovat svůj politický status a svobodně uskutečňovat svůj hospodářský, sociální a kulturní vývoj? Jak to stanoví první článek mezinárodního Paktu o občanských a politických právech? To jistě ne. Znamená to smířit se s daným, stále neutěšeným stavem věcí a s obrovským valem problémů, jež se nahromadily natolik, že znemožňují další vývoj země? To také ne.

Národní smíření pro nás znamená pokus o nový začátek. Pokus, který by byl přijatelný pro všechny občany dobré vůle, jimž leží na srdci prospěch republiky. Základní a nejdůležitější změnou by měla být proměna politického ovzduší. Toto ovzduší je stále ještě zamořeno nedůvěrou a strachem. Proto říkáme:

1) Co nejdříve vyhlásit amnestii a propuštění všech politických vězňů, pronásledovaných a odsouzených za pokojný projev přesvědčení, nebo víry; za nezávislou kulturní nebo náboženskou činnost. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných může ihned poskytnout vládě ČSSR jmenný seznam těch, kterých se to týká. Tento seznam však bude neúplný, protože všichni takto postižení nejsou VONSU známí. Kromě toho, množství politických represí se skrylo za jiné, t.zv. "nepolitické" paragrafy trestního zákoníku. Proto navrhujeme ustavit komisi, ve které by byli také zastoupeni nezávislí právníci, a k níž by mohli postižení občané nebo jejich zástupci obrátit se se žádostí o zařazení mezi amnestované. Komise by o své činnosti byla povinna průběžně informovat federální shromáždění a veřejnost.

2) Volný přístup ke všem pracovním příležitostem podle skutečných schopností a osobních vlastností; odstranění všech nesmyslných kádrových stropů a nomenklatur. Je už na čase, aby se na odpovědná místa a nejdůležitější místa, dostali lidé nadaní, vzdělaní, podnětní a charakterní. Právě v této t.zv. kádrové oblasti, byla u nás po roce 1968 obnovena rozsáhlá pracovní a vzdělanostní diskriminace. Vynucovaný souhlas se vstupem vojsk, většinou předstíraný, rozdělil nově československou společnost. Preferováni jsou ti občané, kteří jsou ochotni přijmout jakýkoliv oficiální názor; a naproti tomu jsou diskriminováni ti občané a členové jejich rodin, kteří otevřeně vyjadřují vlastní názory a nepodřizují se povinným politickým rituálům. Z těchto a podobných hledisek jsou občané zařazováni do různých kategorií a podle toho jsou jim a jejich příbuzným přiznávána nebo upírána práva dostat vhodnou práci, zastávat kvalifikovaná a odpovědná místa, studovat, cestovat do zahraničí, publikovat, kulturně a vědecky tvořit, veřejně vystupovat a pod.

3) Vyřešení tíživého problému exilu. Dělení Čechů a Slováků na "ty věrné doma" a na ty "zrádné v exilu", poznamenává nepřírozeným a zmrzačujícím způsobem náš duchovní i hospodářský život. Od února 1948 až do dneška, opustily statisíce Čechů a Slováků svůj domov. Přesné údaje jsou utajovány.

Jak ukazují úspěchy našich krajanů venku, docílené ve vědě, v kultuře, v technice, v řemeslech a podnikání, byla to pro Republiku obrovská a zbytečná ztráta. Můžeme se snad i nadále tvářit, že tito lidé k nám nepatří, s námi nemají nic společného, že nejsou i oni živou součástí naší pospolitosti? Charta 77 takové mrzačící dělení odmítá a sama ruší tuto dělicí čáru.

V zájmu nového počátku proto požadujeme, aby se všichni, kdož po politických otřesech v r. 1948 a v r. 1968 opustili republiku, nebo z ní byli pronásledováním a diskriminací vyhnáni, i všichni ti, kteří odešli za lepším uplatněním, mohli bez jakýchkoliv ponižujících podmínek se vrátit; aby ti, kdo už zakotvili v novém prostředí a nechtějí je opět měnit, mohli udržovat styk s domovem bez omezení a mohli kdykoliv navštívit starou vlast.

Shrnujeme: Amnestie politických vězňů; možnosti pracovního uplatnění a studia pro všechny podle schopnosti; vyřešení problému exilu — to jsou — **s odsunem vojsk** — základní podmínky pro ozdravení politického ovzduší v naší zemi pro národní smíření.

Jsou to současně i nutné kroky, jimiž bychom měli vykročit do posledního roku, který nás dělí od 20. výročí onoho katastrofálního činu, jehož důsledky je nutno definitivně odstranit.

*Jan Litomiský, Libuše Šilhanová, Josef Vohryzek,
mluvčí Charty 77*

NATIONAL CZECH AMERICAN HERITAGE WEEK, 1987 By the President of the United States of America A PROCLAMATION

For more than three and one-half centuries, Czechs and Czech Americans, through talent, industriousness, and energy, have been compiling a proud record of achievement in our country. All Americans are glad to join our fellow citizens of Czech descent in celebrating this precious and living heritage, as well as the extensive ties between our peoples here and in Europe.

Czech have long sought liberty and opportunity in the United States, and they have distinguished themselves here in every field of endeavor — in science, religion, literature, the professions, business, labor, the armed forces, the arts, government, sports, and countless other fields. Among the first North Americans ever canonized was a Czech American, St. John Nepomucene Neumann, a missionary and later a bishop of Philadelphia in the 19th century. In that century hundreds of thousands of Czech came to America, seeking freedom and economic opportunity. In this century as well, Czechs have sought freedom in this country from Nazi and Soviet oppression — most recently from the brutal Soviet-led invasion of Czechoslovakia in 1968.

Connections of Czechs and America flow in both directions. The United States is inextricably linked to the founding of Czechoslovakia. President Woodrow Wilson strongly advocated independence for Czechs and others. The Czech-

oslovak Declaration of Independence was drafted in Washington, D.C., and the Constitution of the first Czechoslovak Republic was modelled on the United States Constitution, whose bicentennial we observe this year. The great statesman Thomas Masaryk, who married an American, cited the profound influence of the writings of Thomas Jefferson and other American democrats on his own philosophy.

To recognize the contributions of Czech Americans to our country and to encourage the American people to learn more about this legacy, the Congress, by Public Law 100-69, has designated the period beginning July 27, 1987, and ending on August 2, 1987, as "National Czech American Heritage Week" and has authorized and requested the President to issue a proclamation in its observance.

NOW, THEREFORE, I, RONALD REAGAN, President of the United States of America, do hereby proclaim the period beginning July 27, 1987, and ending August 2, 1987, as National Czech American Heritage Week. I call upon all Americans to observe this week with appropriate ceremonies and activities.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this twentieth day of July, in the year of our Lord nineteen hundred and eighty-seven, and of the Independence of the United States of America the two hundred and twelfth.

Ronald Reagan

TISKOVÁ ZPRÁVA RADY SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA Z činnosti v exile

Komisia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, zriadená v americkom kongrese, aby sledovala ako jednotlivé signatárske štáty Helsinskej deklarácie zachovávajú jej ustanovenie, rokovala dňa 5. mája o situácii maďarskej menšiny v Rumunsku a Československu. Predsedmi Komisie sú senátor D'Amato a poslanec Steny Hoyer. Na rokovaní Komisie podal svoju mienku aj asistent Ministerstva zahraničných vecí, oddelenia pre európske a kanadské záležitosti Thomas W. Simons Jr.

Tomuto zasadaniu predložil dr. Martin Kvetko opis memoranda, ktoré o situácii maďarskej národnosti na Slovensku predložili Stála konferencia slovenských demokratických exulantov a Rada slobodného Československa už v roku 1985 ministrom zahraničných vecí Georgeovi Shultzovi. V memorande podali objektívny obraz o situácii maďarskej menšiny v republike a odmietli neobjektívne obvinenia maďarskej exilovej tlače. Dr. Martin Kvetko dostal od predsedu Komisie Steny Hoyera uistenie, že memorandum bude zverejnené spolu s ostatným materiálom v Congressional Records.

ACEN vo Washingtone

Dňa 4. júna bola delegácia ACEN-u (Združenia európskych ujarmených národov) vo Washingtone, aby informovala vládne kruhy o terajšej situácii vo svojich krajinách. V delegácii, ktorú viedol predseda ACEN-u dr. Lászlo Varga, boli zástupci Bulharska, Československa, Maďarska, Poľska, Rumunska a troch baltských štátov. Delegácia navštívila zahraničný výbor poslaneckej snemovne, poslanca Donalda Lukeňa, senátora Symmonsa a Etnické oddelenie Bieleho domu. Odovzdala memorandum o návrhoch ACEN-u. V delegácii bol za Československo Dr. Martin Kvetko, podpredseda výkonného výboru Rady slobodného

Československa, ktorý informoval o situácii v Československu pred, za a po Gorbačovovej návšteve a odevzdal *Czechoslovak Newsletter*, ktorý uverejňuje stanovisko Rady k tejto návšteve a dokumenty Charty 77. Zdoraznil, že aj v Československu sú nateraz zjavy, ktoré svedčia o tom, že režim Husákov je v defensive voči Moskve aj voči vlastnému ľudu a že preto dynamickejšia a agresívnejšia politika zo strany Spojených štátov by mohla mať úspech.

BLACK RIBBON DAY — DEN ČERNÝCH STUŽEK

23. srpen byl vybrán jako den připomínající minulý i současný totalitarismus. 23. srpna je den, ve kterém byla v roce 1939 uzavřena mírová smlouva mezi fašistickým Německem a komunistickým Sovětským svazem. Tato smlouva, známá pod jménem Molotov-Ribbentrop Pact, vlastně otevřela Hitlerovi cestu k válečným výbojům v Evropě a rozpoutání II. světové války. Obě strany tím také světu ukázaly totožnost obou ideologií, která spočívá v totalitarismu a nesvobodě.

Peace with freedom — mír se svobodou — je heslo, které si hnutí dalo jako své motto. Není míru bez svobody...

Hnutí, které začalo v loňském roce demonstracemi za mír a svobodu se z několika kanadských, amerických, evropských a australských měst rozrostlo do hnutí opravdu světového. Už v červnu 1987 mohl mezinárodní výbor BRD ohlásit, že pracují výbory téměř v 40 městech v Americe, Austrálii a Evropě. Letošní demonstrace má thema "Náboženská svoboda".

Úkolem celého hnutí není jen připomenout přes 1,5 miliónu nesvobodných lidí, žijících pod komunistickou a totalitární nadvládou, ale také varovat spoluobčany ve svobodném světě, jak je stále nutno ohrožovanou svobodu bránit.

Ani tzv. sovětská "glasnosť" nemůže přesvědčit demokratický svět o čistotě svých úmyslů, pokud existují:

- evropské země okupované Sovětským svazem a loutkovými vládami bez možnosti demokratických voleb;
- válka v Afghánistánu;
- zakázání návštěvy papeže u příležitosti 600 let křesťanství v Litevsku a zabránění oslav milénia křesťanství na Ukrajině;
- zadržování Židů a refuzníků v SSSR;
- pronásledování kněží a věřících v Československu;
- totalitární režimy a terorismus v Ásii, Africe a Střední Americe podporované Sovětským svazem, atd.

Zakladateli mezinárodního výboru jsou světové organizace uprchlíků ze zemí porobených komunismem a v Kanadě se k hnutí hned zpočátku přidala známá organizace Národní koalice občanů (National Citizen's Coalition) a další organizace, které považují svobodu za neoddelitelnou součást míru. V čele mezinárodního výboru se sídlem v Torontě je Markus Hess, mladý inženýr estonského původu, ideový "otec" celého hnutí.

Češi a Slováci hrají v mezinárodním, kanadském i ostatních místních výborech klíčovou roli. Rada svobodného Československa pověřila zastupováním Československé sdružení v Kanadě, které delegovalo do mezinárodního a kanadského výboru Jana Hásku a Věru Rollerovou. Jan Hásek je také předsedou výboru ve městě, kde se očekává

demonstrace největší, v Torontu. Světový kongres Slováků je zastoupen Janem Dvorským.

V loňském roce byl hlavním řečníkem v Torontu dr. Josef Škvorecký, na demonstraci v Kitcheneru (Ontario, Kanada) byla hlavním řečníkem Eda Ottová, předsedkyně klubu bývalých politických vězňů K-231. Svým projevem a vzpomínkami na vlastní pobyt v komunistických koncentracích v Československu v letech 50. a 60., se stala řečníkem, který byl citován agenturou Canadian Press ve všech kanadských novinách.

Západní veřejnost přijala demonstrace s velkými sympatiemi a pochopením. Starostové největších kanadských měst prohlásili 23. srpen za Black Ribbon Day. Situaci nejlépe vystihl starosta Toronta Arthur Eggleton, který ve svém projevu řekl: "Největším nepřítelem svobody je mlčení, musíme tedy promluvit!" A další řečník, Norman Gardener k tomu dodal: "Scházíme se zde letos, a budeme zde i příští rok, a další, pokud svoboda nebude na celém světě!"

V letošním roce se připravují demonstrace v těchto městech:

Kanada: Toronto, Ottawa, Montreal, Hamilton, Kitchener, Winnipeg, Calgary, Edmonton, Vancouver, Halifax, St. Catherines, Sudbury, Victoria.

USA: Chicago, New York, Washington, Boston, L.A., Philadelphia, Seattle, Cleveland, Buffalo.

Austrálie: Perth, East Maitland, Adelaide, Canberra, Melbourne, Sydney.

Evropa: ve všech spolkových republikách Německa, Stockholm, Amsterdam, Vídeň, Antwerpy, Londýn, Paříž.

Z OKUPOVANÉHO ČESKOSLOVENSKA

SLEDUJEME AUGUSTINA NAVRÁTILA

Třináctý otevřený dopis Augustina Navrátila z 20. 5. 1987 je adresován staršímu prokurátorovi Krajské prokuratury v Brně a je pokračováním předchozí korespondence tohoto katolického aktivisty z Lutopecen u Kroměříže s anonymním (zásadně se podepisujícím nečitelně bez uvedení jména strojem) "starším prokurátorem" brněnské KP. A. Navrátil se domáhá informace, zda jeho dopisy úřadům, jejichž průklep prokuratury posílá, mají či nemají z hlediska platného práva závadný obsah a v případě, že mají závadný obsah, žádá uvedení konkrétních slov nebo vět, jež prokurátor považuje za závadné. Na takovouto "prevenci" ale nejsou na prokuraturě zařízení; proto prokurátor odpovídá vyhýbavě, Augustinu Navrátilovi klade otázky policejního charakteru, zamýšlí se nad tím, jak "čelit dezinformaci vlastními prostředky" a v závěru předchozího dopisu uvádí, že "prozatím nesouhlasí s poskytováním informací do zahraničí". A. Navrátila ovšem souhlas či nesouhlas prokurátora, navíc zjevně politicky motivovaný, vůbec nezajímá, tento občan se právem domáhá právního posouzení svých dopisů a dožaduje se informace, jaký zákon by porušil, kdyby své dopisy zveřejnil či poslal do ciziny. Takovou informaci mu však postarší prokurátor poskytnout nechce a vzhledem k pružnosti příslušných zákonných ustanovení, podle nichž je možno stíhat všechno nebo nic, ani nemůže. Dialog občana Navrátila s prokurátorem je výstižným obrazem právního stavu a vůbec poměrů v Československu.

Infoch

Večer na počest Charty 77 a jazzové sekce v New Yorku

Se zpožděním dorazila do Prahy kopie úvodního vystoupení paní Jeri Laberové — představitelky organizace Helsinki Watch — na kulturním večeru uspořádaném 26. ledna 1987 v New Yorku na počest 10. výročí vzniku Charty 77 a na podporu pronásledované jazzové sekce. V programu, jehož spoluorganizátorem byla americká sekce PEN klubu, přečetl spisovatel Kurt Vonnegut ukázkou z esejů Václava Havla a z knihy Dominika Tatarky *Démon souhlasu*, básnička Rose Styronová přednesla verše Jaroslava Seiferta a ukázkou ze vzpomínek Vlasty Chramostové, herečka Diane Dowlingová vystoupila s výňatkem z knihy Evy Kantůrkové *“Mé přítelkyně v domě smutku”*, jejíž vydání se připravuje v New Yorku. Do programu večera přispěli i spisovatelé Timothy Garton Ash a Josef Škvorecký, s uznáním a obdivem hovořila Jeri Laberová o Chartě 77 a některých jejich signatářích, které osobně poznala, zvláště o nedávno zesnulé Gertrudě Sekaninové. Na závěr večera vystoupili přední američtí jazzmani v hudebním pořadu solidarity s jazzovou sekci.

Rozhovor s polským rusistou

Polský Tygodnik Mazowsze č. 203 uveřejnil rozhovor s překladatelem ruské literatury Andrzejem Drawiczem, v němž se m.j. uvádí:

Leningradský časopis *Něva* začíná tisknout V. Dudinceva, který napsal román o krachu sovětské lysenkovské biologie v roce 1948. Do stejného proudu řadí překladatel i knihu D. Granina o velkém ruském genetikovi Resovském, který se odmítl vrátit do SSSR. Je v ní zveřejněno i to, co bylo dříve naprosto nemyslitelné: několik trpkých úvah o paktu Ribbentrop-Molotov. V časopise *Litěraturnaja Rossija* otiskli portrét básníka Gumilova, který byl zastřelen před 65 roky na základě zfalšovaného obvinění. Předseda komise pořádací literární odkaz B. Pasternaka, básník Vozněsenski, podal návrh, aby UNESCO prohlásilo rok 1990 (sté výročí narození Pasternaka) za pasternakovský rok. Letošní druhé číslo časopisu *Novij mir* píše v článku *“Převratná čísla”*, že sovětská statistika se už 60 let falšuje a že poslední pokus sebrat pravdivé údaje se datuje z dob Lenina a Džeržinského. Časopis *Ogoňok* publikuje vzpomínkové materiály A. Tvardovského, Trifonova a V. Vysockého. Píše také o porušování zákonnosti a podobně jako v jiných časopisech, je zde též mnoho materiálu o lidech, na nichž byla spáchána křivda. V časopise *“Prostor”*, vycházející v Alma-Atě, čteme vyprávění z lágru, které čekalo na zveřejnění od roku 1956. Ukrajinský tisk zase přináší názory spisovatelů z různých republik, kde se žádá, aby se začala vydávat národní literatura a prosazuje nárok na vyučování mateřských jazyků na školách.

Překladatel Drawicz v závěru svého rozhovoru říká: *“Derou se mi na jazyk takové otázky, jako zda to myslí vážně, jestli to vydrží a jestli se v takovém systému dá vůbec něco dělat... Samozřejmě bych měl daleko větší jistotu, kdybych tam mohl jet, popovídat si s lidmi a konfrontovat dojmy, které mám z četby, s autentickým životem — zkrátka podívat se, jak to vypadá v praxi.”*

Z Polska se také dovídáme, že tamní *“podzemní divadla”* hrají s úspěchem dvě hry českých dramatiků: od Pavla Kohouta *“Marasmus”* a od Václava Havla *“Largo desolato”*.

Z KNIHY “POD JEDNOU STŘECHOU”

NAPSALA JARMILA KALOUŠOVÁ — sekretářka TGM

Krásný den pozdního léta, tak krásný, jakých bývá málo. Obloha bez mráčku, teplo a jasno. Pan prezident obědvá venku. Je mu tak dobře, že se chvílemi i prochází. Vyhlíží velmi dobře, jako stále v poslední době.

A druhý den je 1. září. Obloha je ráno zatažena, ale pak se mraky trhají, vyjasňuje se a odpoledne slunce hřejivě svítí. To má pan prezident nesmírně rád. Jede proto kočárem na vyjížděku s dr. Císařem z Brna, jenž je na Lánech právě hostem.

Nikdo netušil, jaký obrat nastane v několika hodinách. Noc z 1. na 2. září 1937 vzbudila celý zámek. Krátce před půlnocí počalo úzkostné pobíhání po chodbách, jež se všechny osvětlily. Co se pro Boha stalo? Prý těžká nevolnost, mdloba... Narychlo povolán lánský lékař a z Prahy osobní lékař dr. Maixner. Pak přijel i profesor Pelnář.

Když potom po půlnoci přijel prezident republiky, tu každý pocítil vážnost situace. V nočních hodinách setkali se oba presidenti. Setkali se za okolností velmi smutných.

Nový útok choroby z roku 1934.

Lány zesmutněly a ztichly ještě víc. Každý chodí opatrně, tiše. Není slyšet hlasitého slova, není vidět úsměvu. Jen úzkost a bolest se tu staly domovem.

Z celé republiky i z ciziny přicházejí telegramy s přáním brzkého uzdravení. Hlavy cizích států se ptají na zdravotní stav presidenta Masaryka. Opat Zavoral telegramem oznamuje, že bude sloužit mši za jeho uzdravení. Přijíždějí auta s členy vlády, docházejí kytice od osobních přátel i od lidí neznámých. Záplava květin. Je vidět tolik, tolik lásky a účasti.

A přece, co téměř nikdo nečekal, stalo se. Pan prezident se i tentokrát vzpamatovával. Asi za tři dny jsem na schodišti potkala osobního lékaře. Usmíval se. Naklonil se ke mně: *“Je to lepší!”* a honem běžel dál. A po celém zámku se šíří, sděluje to jeden druhému ve vesnici a celé republice hlásí rozhlas: *Je to lepší!*

Zas přicházejí květiny, telegramy, dopisy, tentokrát však veselejšího obsahu, neboť sdělují radost ze zlepšení choroby a naději v uzdravení úplné. Tváře na zámku se rozjasňují.

Sestra Kapsová vyfídila panu prezidentovi také její radost a můj pozdrav. Vyslechl to a řekl prý tiše: *“Hodná holka!”* Ani teď na tu *“holku”* nezapomněl, jen zasmát se zapomněl, nebo snad nemohl...

Vešla jsem s ošetřovatelkou do ložnice, podívat se na něho, když po obědě spal.

Nelze spočítat, kolikrát jsem překročila práh této místnosti, když mě sem volával jeho zvonek, kolikrát jsem seděla tady u toho lože, když na něm odpočíval, a přece mám pocit, jako bych tu dnes byla poprvé. Nic se v místnosti nezměnilo, a přece je všechno jiné. Tenkrát často na loži odpočíval, snad lehce unaven, ale vždy pln zájmu o všechno. Dnes tu leží nemocen, žel Bohu vážně nemocen. Hlavu má nachýlenou k pravé straně. Spí. Nemá tušení, že ho porozují oči, zalité slzami.

V takový okamžik je nemožné nevzpomínat na to, co bylo. Obrazy se mně střídají před očima. Vidím ho v den, kdy jsem byla poprvé k němu uvedena, cítím jeho pátravý pohled, který brzy nato uklidnil mé vzrušení, jaké pocítil poprvé snad každý, kdo měl štěstí stanout mu tváří v tvář. Vidím ho při práci, přemýšlejícího, uvažujícího, a hned zas v

přátelském hovoru u černé kávy. Vidím ho na koni, má svůj bílý jezdecký kabát a bílou čapku s trikolorkou. Pak zas v křesle, když vystavuje obličej teplým paprskům topolčanského slunce. Jak nesmírně měl slunce rád! A pak zas v kruhu rodinném — cítil se v něm tak spokojen. —

Spí pevně. Snad je to opravdu dobré znamení. Kéž by bylo.

Ano, zlepšení přišlo, ale pan prezident lóže už neopustil. Chvillemi zasvitla jiskřička naděje a hned zas uhasla. A pak se nemoc náhle zhoršila a všechny naděje zmizely...

Čtrnáctého září 1937 v časných hodinách ranních, kdy chladná noc ustupovala, ve své ložnici v lánském zámku umíral prezident T. G. Masaryk, veliký demokrat, veliký bojovník za pravdu. Umíral klidně, tiše, jako když vánek dohasíná, jako když milosrdný spánek se na něho snáší.

Kéž by se mohl zastavit běh života! Ne, nemůže se zastavit. Žádná moc na světě ho nezastaví, ani když ví, že nás opouští veliký a dobrý ochránce a člověk nejušlechtlejší. Ani když ví, že nám s ním odchází všechno.

A dříve než se den probudil, do ranního soumraku, do široka, do daleka, bolestně zalkal umíráček.

Tímto končíme sérii článků o T. G. Masarykovi k jeho 50tému výročí smrti.

Roční předplatné Věstníku — \$5

Pokyn ministerstva spojů

(Tento přípis byl zaslán na všechny čs. poštovní úřady a příslušní zaměstnanci museli podepsat, že se s jeho obsahem seznámili.)

Federální ministerstvo spojů

čj. 2912/87

V Praze dne 3. června 1987

Věc: Pokyn k zamezení štvavé protispolečenské kampaně

V současné době jsou některé písemnosti vypláceny známkami nebo opatřovány nálepkami, jejichž kopie s popisem motivu jsou přiloženy. Tyto písemnosti je nezbytné vyloučit z poštovní přepravy.

Ukládám:

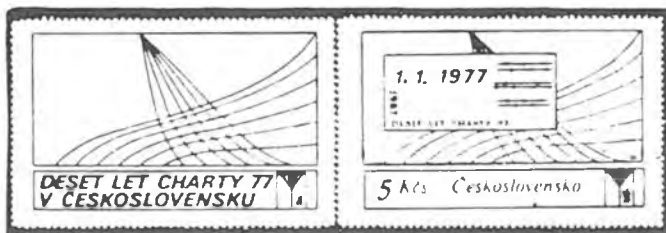
- zadrženi všech těchto písemností
- jejich uložení do igelitových sáčků bez rozlepování, tyto sáčky budou vloženy do služební obálky a zaslány na FMS odbor pošty a PNS, Olšanská 5, 125 02 Praha 3
- ke každé zásilce s těmito známkami nebo nálepkami bude připojen list papíru v němž bude uvedeno kdy a pokud možno přesně kde byla zásilka podána k poštovní přepravě.

Splnění tohoto příkazu zajistíte s okamžitou platností.

Se soudružským pozdravem

I. náměstek ministra spojů ČSSR (bez podpisu)

Následuje popis známky a nálepky s vyobrazením. *Infoch*

Z OBLASTÍ ČSNRA:

San Francisko

Zpráva o členské schůzi Československé Národní Rady Americké v San Francisku

Odbočka Čs. Národní Rady Americké v San Francisku uspořádala dne 12. července 1987 členskou schůzi. I když návštěva nebyla početná, program schůze byl hodnotný. Bratr předseda Jiří Špánek promluvil o těžkých začátcích pobočky a s potěšením konstatoval, že v poslední době počet členů odbočky vzrůstá díky nově přichozím emigrantům. O zajímavý průběh schůze se přičinil pplk. Alos Šeda z Monterey, který členy informoval o politicko-strategické situaci v jazykové škole v Monterey, kde je české a polské oddělení vedeno americkým instruktorem. Pplk. Šeda přečetl návrh dopisu našemu kongresmanovi do Washingtonu, který popisuje pro nás vážnou situaci v jazykové škole a vysvětluje, proč by měl vedoucí postavení v českém a polském oddělení zaujímat příslušník slovanského národa a nikoliv americký latinec, který o situaci ve Střední Evropě mnoho neví. Všichni přítomní s dopisem souhlasili a schválili, aby ČSNRA požádala kongresmana o pomoc. Pplk. Šeda dále informoval přítomné o tom, že nás Polský kongres žádá o spolupráci během příštích presidentských voleb. V případě naší podpory některého z kandidátů se otevírá možnost diskuse o jeho postoji k současné situaci v Československu. Jako další přispěli do diskuse bratr Kučera a bratr Dlask z university Stanford, kteří přednesli zajímavé postřehy k současné politice Spojených států. Bratr předseda se pak pochlubil dvěma zlatými medailemi, které nedávno obdržel. Jednu "zlatou" dostal za celoživotní práci pro Sokol doma i v zahraničí a druhou od francouzských válečných veteránů za vojenskou službu. Na závěr schůze byla s radostí přijata nabídka spolupráce s odbočkou ČSNRA tlumočená bratrem Jeremchukem.

Schůze skončila občerstvením, které připravila sestra Špánková na zahradě domu Špánkových za příspěvku bratra Jeremchuka. Během občerstvení členové naplánovali a schválili společný výlet do vinic Fr. Korbela, což bude příští program ČSNRA v San Francisku.

Z Clevelandu, Ohio

Bohatý program na září a říjen

SEPTEMBER — ZÁŘÍ —

Ak je na sv. Matúša (21.) pěkné počasí, toto potrvá ešte za štyri nedele.

- 9/7 Labor Day SLOVAK FESTIVAL — St. Joseph at Hall Parma, Ohio. 2 Slovak Bands plus Folk Dancers — Slovak Food 885-0190
- 9/12 Mannerchor Steakroast, 4515 State Rd. — Bob Sabatka Music 741-7728
- 9/13 KARLIN BRASS PLAYS AT SEWARD, OHIO for Czechoslovak Folk Dancers 663-4656
- 9/13 Oddfellows Farm Clambake and Czech Music 232-4253
- 9/18 Sokol Fish Fry at Bohemian Nat. Hall 248-2478
- 9/19 & 9/20 Medina Oktoberfest — Joe Beno & 10 other Bands 439-3653. Nice entertainment!
- 9/20 D.T.J. Farm Clambake and Dance 382-3548
- 9/23 Pork or Chicken Dinners at Česká Síň Sokol on Clark — Joe Novak Music 351-5472

- 9/23 Sokol Luncheon Card Party at Bohemian Nat. Hall
248-2478
- 9/27 ST. WENCESLAUS DAY CELEBRATION
at Holy Family (E. 131st.) — Mass, Banquet,
Dance Honoring Patron of Bohemia 883-4760
- 9/30 VÁCLAV HESOUN & VÁCLAV HYVNAR
Honored with Order of St. Wenceslaus at Karlín —
Duck or Pork — Karlín Brass — 883-4760

OCTOBER — ŘÍJEN —

Na sv. Šimona a sv. Juda (28.) zima je všade.

- 10/3 KARLÍN CLAMBAKE (Steak or Chicken)
Chris Benda Music at Karlín 883-4760
- 10/4 Duck or Chicken at D.T.J. Farm —
Dance after 2 PM — 543-5673
- 10/4 Sokol Recognition Day Party at Bohemian National
Hall Honoring Past Presidents and 50 Year Members
248-4742
- 10/5 West Side CSA Luncheon Card Party, 4314 Clark
281-1858
- 10/13 Czech Catholic Union Luncheon Card Party,
5349 Dolloff 641-0714
- 10/16 Sokol Fish Fry at Bohemian Nat. Hall 248-2478
- 10/21 West Park button Boxers at Karlín Weekly Concert,
Food 429-2450.

Z chicagské oblasti

2. ročník tenisové soutěže odbočky 28. říjen ČSNRA

Zúčastnit se mohou krajané a exulanti československého
původu.

Předběžný rozvrh soutěže:

- 1) **Dámská a pánská dvouhra**
Sobota 12. září v 9:00 AM na dvorcích Morton West
High School — Harlem 24. ulice — Berwyn.
Všechny zápasy až na finále.
- 2) **Dámská, pánská a smíšená čtyřhra**
Neděle 13. září v 9:00 AM opět na dvorcích Morton
West High School.
Všechny zápasy až na finále.
- 3) **Finálové zápasy ve všech skupinách**
Sobota 19. září v 9:00 AM buď na dvorcích Morton
West High School, po případě na jiném místě, o
kterém se vyjednává.

Jednotlivcům, kteří mají zájem o kteroukoliv čtyřhru a
nemají spoluhráče bude partner přidělen při losování v
klubovně Sparty A.B.A. ve středu 9. září v 8:00 PM.
Zápisné je \$5.00 za jednotlivce, \$10.00 za dvojici.

Přihlášky přijímá: Ota Karásek, 2712 So. 58th Court,
Cicero, Illinois 60650. — Tel. (312) 656-9581.

Zveme všechny činné hráčky a hráče v chicagské
metropolitní oblasti k účasti na této soutěži.

Za odbočku 28. říjen *Rozina Nehasilová, předsedkyně*
Joseph Bárta, jednatel

28. říjen

SE KONÁ V NEDĚLI ODPOLEDNE 25. ŘÍJNA VE ŠKOLE HAVLIČEK
15. ulice a Ridgeland Ave. v Berwynu

Podpořte naši československou tradici!

Dary In Memoriam

K uctění památky matky Marie De Laska —
věnuje Andrew J. Láska, syn, MA \$ 10.00

Členské příspěvky a dary odboček

Slovak Gymnastic Union Sokol USA, NJ	\$120.00
National Alliance of Czech Catholics, IL	120.00
ČSA Fraternal Life, IL	480.00
Odbočka San Francisco, CA	300.00

Dary na činnost ČSNRA

Mr. Milan J. Hala, DC	\$100.00
Mr. & Mrs. Ilja Kovar, IL	60.00
Mr. & Mrs. Jaroslav S. Sperl, WI	39.00
Mr. Karel Saltman, Australia	29.16
Mr. Raymond G. Veytruba, FL	25.00
Mr. & Mrs. Stefan Kopecky, IL	25.00
Mr. & Mrs. Jack Hurt, CA	24.00
Mr. Emilian Straus, Canada	20.00
Mr. William F. Rockar, IL	14.00
Mr. William A. Rogers, TX	12.00
The Sutherland Family, PA	10.00
Mrs. Maria Smrz, NY	10.00
Mr. Joseph Kocab, OH	10.00
Ms. Rose Kaufman, PA	6.00

Vánoční Bazar

Československé ženské národní rady americké

6. PROSINCE — V NEDĚLI
OD 11 HODIN DO 5 HODIN

Stánky s domácím pečivem, uměleckými předměty,
vánoční nadílkou

Pro děti Mikuláš s čertem i andělem — Dětské vystoupení
Obědy — pořádá se jako v letech minulých v síni Veteránů v Ciceru

POZNAMENEJTE SI DEN

16. LEDNA 1988

Reprezentační Ples

ČSNRA CHICAGO

RITZ-CARLTON HOTEL

Žádáme čtenáře, aby nás informovali, zda jejich
vnučka nebo známá měla by zájem se stát
debutantkou. Přihlášky se přijímají do 15. října 1987.
Volejte úřadovnu ČSNRA — tel. 656-1117.

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED